

ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISYN
SUUNNITELMA

**KESKI-UUDENMAAN
PELASTUSTOIMEN
LIIKELAITOKSEN**

**ONNETTOMUUKSIEN
EHKÄISY VUONNA
2021**

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman ja sen muutokset hyväksyy pelastusjohtaja. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma päivitetään vuosittain ja muutenkin, mikäli siihen on erityinen syy. Suunnitelma annetaan tiedoksi pelastuslaitoksen johtokunnalle. Aluehallintovirasto valvoo valvonnan toteuttamista osana pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason valvontaa

Onnettomuuksien ehkäisytoiminnan maksut on määritelty pelastuslaitoksen taksaluettelossa. Pelastuslaitoksen maksut ja taksat hyväksyy pelastuslaitoksen johtokunta.

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma on julkinen asiakirja.

Vantaalla 30.11.2020

pelastusjohtaja Jyrki Landstedt

Sisällysluettelo

1. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet.....	2
2. Palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan	4
3. Toimintaympäristöistä nousevat tarpeet ja niihin kohdistetut palvelut	5
4. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden toteutus vuonna 2021	11
4.1 Palveluiden kuvaus.....	11
4.1.1 Turvallisuusviestintä	11
4.1.2 Turvallisuuskoulutukset	12
4.1.3 Määräaikainen valvonta	13
4.1.4 Reaktiivinen valvonta	14
4.1.5 Vaarallisten kemikaalien sekä pyroteknisten tuotteiden valvonta	16
4.1.6 Rakenteellisen paloturvallisuuden ohjaus ja neuvonta	17
4.1.7 Paloturvallisuuden itsearviointi ja asuinrakennusten valvonta.....	18
4.1.8 Pelastusteiden koeajot	18
4.1.9 Kohdekokonaisuuksien valvontamenettelyt	18
4.1.10 Viranomaisyhteistyö	19
4.1.11 Päivystävä palotarkastaja	20
4.2 Vuoden 2021 tavoitteet	20
4.2.1 Turvallisuusviestintä	20
4.2.2 Turvallisuuskoulutukset	22
4.2.3 Valvontatoiminta	23
Lähdeluettelo	26

Liitteet

Liite A: Periaatteelliset valvontavälit

1. Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmassa suunnitellaan ja käsitellään kokonaisuutena pelastuslaitoksen valvontatoiminta, turvallisuuskoulutukset ja –viestintä. Valvonta- ja turvallisuusviestintäsuunnitelmat on yhdistetty vuodelle 2021 ensimmäistä kertaa yhdeksi kokonaisuudeksi.

Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvattava, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan. Valvontasuunnitelman tulee perustua alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Lisäksi pelastuslaitoksen on pelastuslain 27§:n mukaan huolehdittava alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Tavoite on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan, asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja rajoittaa onnettomuuksien seurauksia.

Pelastustoimelle on asetettu pelastuslaissa velvoite onnettomuuskehityksen seurantaan. Tähän kuuluvat onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Näistä on tehtävä johtopäätöksiä, joiden perusteella on ryhdyttävä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Toinen vahva velvoite liittyy yhteistyöhön onnettomuuksien ehkäisyssä. Pelastuslaitosten tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. (3)

Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisytyötä on totuttu johtamaan tulossuoritteiden kautta. Vuosittaisiksi tavoitteiksi on määritelty valvottavien kohteiden ja turvallisuusviestinnässä tavoitettavien henkilöiden lukumäärät. Tähän ovat osaltaan ohjanneet kansallisesti määritellyt onnettomuuksien ehkäisyn suoritetasot. Viime vuosina pelastuslaitosten pyrkimyksenä on ollut palvelutuotannon vahvempi perustaminen toimintaympäristön riskeihin. Riskit ovat määrittäneet esimerkiksi valvontatyön painotuksia. Turvallisuusviestinnässä kansallisena ohjaavana asiakirjana on ollut turvallisuusviestintästrategia. (2)

Onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä suunnitellaan ja kohdennetaan entistä vahvemmin riskiperusteisesti esimerkiksi hyödyntämällä ja kehittämällä Uudenmaan alueen yhteistä riskianalyysyä. Onnettomuuksien ehkäisyssä hyödynnetään palontutkinnalla tuotettua tietoa. Toimintaa suunnitellaan asiakaslähtöisesti ja toteutetaan asiakkaille heidän tarvitsemiaan palveluita laadukkaasti ja tehokkaasti.

Uudenmaan alueen pelastuslaitosten HIKLU-yhteistyön avaintavoitteita ovat asiakaspalvelun yhtenäistäminen Uudenmaan alueella, suuronnettomuuksiin ja vaativiin johtamistilanteisiin liittyvän suorituskyvyn parantaminen, palvelutasopäätöksen mukaisen tason saavuttaminen ja työhyvinvoinnin kehittyminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Onnettomuuksien ehkäisytyötä ohjaa erityisesti avaintavoite asiakaspalvelun yhtenäistämisestä.

Yhteinen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma tukee ja kehittää palveluiden yhdenmukaista ja kustannustehokasta järjestämistä sekä voimavarojen kohdentamista oikeisiin toimenpiteisiin oikea-aikaisesti riittävällä vahvuudella. Toiminnassa ja sen suunnittelussa otetaan entistä paremmin huomioon asiakas ja kehitetään palveluita asiakaslähtöisesti.

2. **Palvelutasopäätöksen, riskianalyysin ja ilmiöiden vaikutukset suunnitelmaan**

Onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma perustuu palvelutasopäätökseen sekä Uudenmaan pelastuslaitosten yhteiseen riskianalyysiin. Pelastuslaitoksen palvelutasopäätös on laadittu vuosille 2021-2024. Palvelutasopäätöksessä määritellään pelastuslaitoksen toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat sekä tarjottavat palvelut ja niiden taso. Palvelutason tulee vastata alueen riskejä ja uhkia, mitä varten Uudenmaan pe-lastuslaitokset ovat laatineet yhteistyössä riskianalyysin. Riskianalyysissa on esitetty toimintaympäristön kuvaus sekä siinä tapahtuneet ja ennustettavat muutokset ja muutosvoimat, onnettomuustilastojen ja asiantuntija-arvioiden perusteella tunnistetut keskeiset uhkat ja riskit, joihin pelastuslaitosten tulee varautua sekä arvio palvelutasosta suhteessa riskianalyyseissa tunnistettuihin riskeihin. Riskianalyysitarkastelut, samoin kuin päätökset palvelutasosta, kattavat kaikki turvallisuustilanteet päivittäisistä onnettomuuksista sekä normaaliolojen häiriötilanteista poikkeusoloihin.

Uudenmaan pelastuslaitoksilla on käytettävissään useita erilaisia riskienhallinnan keinoja, joilla toimintaympäristön uhkiin ja riskeihin vastataan. Osa keinoista on ennaltaehkäiseviä ja niillä pyritään ensisijaisesti vähentämään onnettomuuksien lukumäärää sekä varautumaan onnettomuuksiin ja minimoimaan niiden seurausvaikutuksia etukäteen. Näillä onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteillä tuetaan yksittäisten ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimi-joiden omatoimista varautumista sekä parannetaan heidän valmiuksiaan huolehtia ja ottaa vastuuta omasta ja ympäröivän yhteiskunnan turvallisuudesta.

Keskeiset havainnot yleisestä toimintaympäristöstä liittyvät väestörakenteen muutoksiin, teknologian kehitykseen sekä sään ääri-ilmiöiden ja niiden aiheuttamien seurausvaikutusten lisääntymiseen.

HAVAINTO	TOIMENPITEET
Ikääntyneiden ja vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa.	1. Järjestö- ja viranomaisyhteistyön lisääminen 2. Turvallisuusviestinnän kielivalikoima ja selkokielisyyden lisääminen
Teknologian kehitys	1. Henkilöstön suorituskykyvaatimusten määrittäminen ja osaamisen kehittäminen. 2. Toiminnan jatkuvuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.
Päivittäisten onnettomuuksien riskit ja niiden hallitseminen - rakennus- ja rakennuspalovaarat - maastopalot - tieliikenneonnettomuudet - kiireelliset ihmisen pelastustehtävät vaarallisten aineiden onnettomuudet ja öljyvahingot	1. Palontutkinnan tietojen järjestelmällistä hyödyntämistä riskianalyysityössä, toiminnan suunnittelussa ja oman toiminnan kehittämisessä pitää vahvistaa.
Ilmastomuutos ja sään ääri-ilmiöt	1. Viestintään panostaminen 2. Omatoimisen varautumisen valmiuksien parantaminen

3. Toimintaympäristöistä nousevat tarpeet ja niihin kohdistetut palvelut

RAKENTUVA YMPÄRISTÖ

Turvallisuusnäkökulma huomioidaan suunnittelussa ja rakentamisessa.

NYKYTILA

Uudenmaan rakentaminen keskittyy pääkaupunki-seudulle ja kasvukeskuksiin. Uusimaa-kaava 2050 on valmisteltu vuosina 2016-2019 ja se kokoaa yhteen maankäytön keskeiset teemat. (9)

Rakennuskanta on Uudenmaan alueella keskittynyt voimakkaasti taajamien ympäristöön ja kerrosneliöiden määrä eri alueilla korreloi väentihyteen (Riskianalyysi). Väestökisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisterin perusteella Uudellamaalla on rakennettua kerrosalaa yhteensä noin 141 milj. kerrosneliötä. (9)

Koko Uudenmaan rakennetusta kerrosalasta 60% on asuinrakennuksissa ja 16% teollisuuden-, maatalouden ja yhteiskunnallisen infrastruktuurin käyttötarkoituksen rakennuksissa. Aluetehokkuus eli kerrosneliöiden määrä suhteessa maa-alaan on esitetty Uudellamaalla riskiruuduittain. Rakentamisen aluetehokkuus on korkeinta pääkaupunki-seudulla. (9)

Keskeiset onnettomuusriskitekijät:

- ✚ Tiheästi kaavoitetut alueet asettavat haasteita pelastustoiminnan toimintavalmiudelle ja suorituskyvylle. Aikaisempaa enemmän suorituskyvystä on sidottuna tarkastus- ja varmistustehtäviin.
- ✚ Sään ääri-ilmiöt on huomioitava kaavoituksessa ja uudisrakentamisessa. Sään ääri-ilmiöt aiheuttavat nykyisellään haasteita pelastustoiminnan suorituskyvylle varsinkin kantakaupunkien alueella.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA TRENDIT

- ✚ Rakentamisen keskittyminen kasvukeskuksiin.
- ✚ Korkea rakentaminen lisääntyy ja monipuolistuu.
- ✚ Rakentaminen liikenneväylien läheisyyteen lisääntyy.
- ✚ Ekologinen rakentaminen ja ekologisten materiaalien käyttäminen lisääntyvät.
- ✚ Uusimaa kasvaa joka vuosi lähes 20 000 uudella asukkaalla.
- ✚ Kaupungistuminen ja väestön sijoittuminen Uudenmaan alueelle pakottaa etsimään keinoja asuntotuotannon, palveluiden ja toimintojen lisäämiseksi.

PALVELUT

- ✚ Kaavoitusyhteistyö.
- ✚ Rakentamiseen ja rakennuslupahakemuksiin liittyvät asiantuntijalausunnot.
- ✚ Ohjaus ja neuvonta. Suunnittelijoiden ohjaaminen uudis- ja korjausrakentamisessa.

ASUMINEN

Asuinympäristöt ovat turvallisia ja jokaisella on edellytys huolehtia turvallisuudestaan.

NYKYTILA

Uudellamaalla asuu noin 1 700 000 asukasta (8). Uudenmaan erityispiirteenä on kaupunkikeskeisyys ja kaupunkilaisten omatoimisen varautumisen taso verrattuna maaseudulla asuvien omakotitalouksien varautumiseen. (9)

Asuinrakennuspalot ja rakennuspalovaarat kattavat 34% tulipaloista ja 3% kaikista tehtävistä. Yli puolet ihmisen toiminnasta aiheutuvia ja noin viidennes koneen tai laitteen viasta johtuneita paloja (Riskianalyysi, 3.1.5.1). 90% tapaturmaisista kuolemista tapahtuu asunnoissa ja vapaa-aikana. Kotona tapahtuvia loukkaantumisia 400 000 ja 600 000 vammaa vuosittain. (1)

Uudenmaan alueella väestö ja tiivis rakennuskanta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle, ympäryskuntiin ja taajamiin, muilta osin Uudenmaan alue on harvaan asuttua maaseutua. Uudellamaalla 60% rakennetusta kerrosalasta on asuinrakennuksia. (9)

Keskeiset onnettomuusriskitekijät:

- Uudellamaalla on tiivistä kaupunkirakennetta sekä harvaa maaseutua, mikä aiheuttaa haasteita pelastustoiminnan suorituskyvylle sekä toimintavalmiusajoille.
- Ikääntyvän väestön osuus kasvaa eritoten haja-asutusalueilla. Kotona suositellaan lisäksi asuttavan aikaisempaa vanhemmaksi.
- Ruoanvalmistuksesta aiheutuu suuri osa asuintalojen rakennuspaloista sekä vaaroista.
- Toimivat palovaroittimet puuttuvat yli 50% asunnoissa tapahtuvista rakennuspaloista ja rakennuspalovaaroista.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA TRENDIT

- Ikääntyneiden ja vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa.
- Ikääntyneet henkilöt asuvat yhä pidempään kotona ja toimintakyvyltään rajoittuneiden henkilöiden kotihoito on entistä yleisempää.
- Tilapäiset majoituspalvelut lisääntyvät, esimerkiksi AirBnB.
- Kotoa käsin tehdään aikaisempaa suurempi osa työstä.
- Teknologian kehittyminen vaikuttaa myös asumisen turvallisuuteen.
- Monikulttuurisuus lisääntyy ja samalla asuinalueet eriytyvät.

PALVELUT

- Asiakkaiden neuvonta, esimerkiksi päivystävä palotarkastaja.
- Turvallisuuskoulutus ja turvallisuusyhteistyö.
- Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointi.
- Valvontakäynnit.
- Nuohousvikailmoitusten käsittely.
- Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen, esimerkiksi pelastustiekoeajot.

TYÖ

Työympäristöt ovat turvallisia ja niiden turvallisuudesta osataan huolehtia omatoimisesti.

NYKYTILA

Työikäisten osuus on pääkaupunkiseudulla suurempi kuin Uudellamaalla keskimäärin. Uudenmaan noin 770 000 työpaikasta noin 600 000 sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Työpaikkojen määrän nousu noudattaa Uudellamaalla ja pääkaupunkiseudulla samankaltaista trendiä. Vuosien 2000 ja 2015 välillä työpaikkojen määrä Uudellamaalla on lisääntynyt noin 50 000 työpaikalla, mikä vastaa noin 7% kasvua. (9)

Muiden kuin asuinrakennusten palot kattavat kaikista pelastus- ja avunantotehtävistä noin prosentin ja niitä sattuu Uudellamaalla keskimäärin kerran 22 tunnissa. Vakavan henkilövahingon riski muiden kuin asuinrakennusten paloissa on onnettomuustilastojen perusteella pienempi. Omaisuusvahingot ovat muiden kuin asuinrakennusten paloissa suurempia ja erityisen mittavat omaisuusvahingot kirjataan lähestulkoon yksinomaan suurten teollisuusrakennusten ja vastaavien paloissa. (9)

Keskeiset onnettomuusriskitekijät:

- ✚ Päivä- ja yöväestön eroavaisuudet johtavat vaihtelevaan tieto-, ja osaamistasoon eri väestöryhmien välillä.
- ✚ Työympäristöihin kohdistuu suuri määrä tarkistus- ja varmistustehtäviä, joka luo haasteita pelastustoimen suorituskyvylle.
- ✚ Toimivat palovaroittimet puuttuvat 85% rakennuspaloissa tai rakennuspalovaaroissa, jotka tapahtuvat muissa kuin asuinrakennuksissa.
- ✚ Alkusammutusta yritetään keskimäärin vain noin kolmasosassa rakennuspaloissa tai rakennuspalovaaroissa, jotka tapahtuvat muissa kuin asuinrakennuksissa.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA TRENDIT

- ✚ Etätöiden ja paikasta riippumaton työ lisääntyy.
- ✚ Erilaisten työntekomuotojen lisääntyminen ja työn rakenteiden muuttuminen.
- ✚ Teknologian kehittyminen ja vaikuttaa myös työympäristöjen turvallisuuteen.
- ✚ Digitalisaatio vaikuttaa työn muotoihin.
- ✚ Alan vaihtajat ja uudelleen koulutautuminen lisääntyy.

PALVELUT

- ✚ Turvallisuusviestintä ja työympäristöihin kohdistetut turvallisuus-koulutukset.
- ✚ Valvontakäynnit.
- ✚ Rakentamisen ja suunnittelun ohjaus (esimerkiksi uudet toimitilat ja korjausrakentaminen).
- ✚ Ohjaus ja neuvonta (esimerkiksi pelastussuunnitelmat ja poistumisharjoitukset).
- ✚ Poistumisturvallisuusselvitysten käsittely sekä arvioiminen.

VARHAISKASVATUS JA OPISKELU

Kasvatetaan lasten ja nuorten turvallisuustietoja ja –taitoja läpi opintopolun.

NYKYTILA

Uudellamaalla on lapsia ja nuoria:

- Alle kouluikäisiä (0-6) n. 107 000
- Peruskouluikäisiä (7-15) n. 172 000
- Nuoria (aikuisia) (16-24) n. 168 000.

Esi- ja perusopetukseen osallistuu käytännössä lähes 100 % lapsista. (8)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa turvallisuus on osa laaja-alaisen osaamisen tavoitetta *L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*. (11)

Pelastustoimi toteuttaa valtakunnallisesti yhdenmukaisella mallilla turvallisuusoppitunteja 8. lk oppilaille, mutta muuten pelastustoimen tarjoama turvallisuuskasvatus vaihtelee alueittain. Uudellamaalla lapset ja nuoret pyritään tavoittamaan tiettyissä ikävaiheissa: esiopetus, neljäs luokka ja kahdeksas luokka.

Pronto:sta saatujen tilastojen perusteella Uudellamaalla on vuosittain noin 30 rakennuspaloa tai rakennuspalovaaraa oppilaitos- tai päiväkotirakennuksissa. Noin 60 % rakennuspaloista on ihmisen toiminnasta aiheutuneita, suurin osa tahallaan syytettyjä.

Tapaturmat sattuvat pääosin välitunneilla ja liikuntatunneilla. (7)

Keskeiset onnettomuusriskitekijät:

- Avoimien oppimisympäristöjen vaikutus palo- ja poistumisturvallisuuteen.
- Tapaturma- ja onnettomuusriskit välitunneilla ja liikuntatunneilla sekä koulumatkojen aikana.
- Luvaton syyttely ja tahallaan aiheutetut tulipalot.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA TRENDIT

- Vieraskielisen väestön lisääntyminen aiheuttaa uudenlaisia haasteita turvallisuusviestinnän ja –koulutuksen toteuttamiselle.
- Oppiminen tapahtuu aikaisempaa useammin avoimessa ympäristössä.
- Digitalisaation mahdollistama etä- ja paikasta riippumaton opiskelu lisääntyy.
- Huoli alueellisesta eriytymisestä ja eriarvoisuuden kasvusta.

PALVELUT

- Kohdennettu ja kattava turvallisuusviestintä.
- Aktiivinen turvallisuuskoulutus opintopolun eri vaiheissa.
- NouHätä! – turvallisuusopetus yläkoululaisille.
- Valvontakäynnit.
- Ohjaus ja neuvonta.
- Sytyttelyyn puuttuminen turvallisuuskasvatuksella ja viranomaisyhteistyöllä.

VAPAA-AIKA

Varmistamme tapahtumien turvallisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä vaikutamme ihmisten asenteisiin ja vapaa-ajan käyttäytymiseen.

NYKYTILA

Uudellamaalla järjestetään paljon yleisötapahtumia ja vapaa-ajan palveluihin on panostettu strategisella tasolla. Kesäasukkaita taas on noin 46 000, joista 3000 muualta kuin Uudeltamaalta. Uudellamaalla on lisäksi useita suuria yleisötapahtuma-paikkoja, joita on tarkasteltu Uudenmaan alueen riskianalyyseissä erityistä riskiä aiheuttavina kohteina. (9)

Liikunnan tai muun vapaa-ajan vieton parissa loukkaantuu vuosittain yli 550 000 henkeä. Yleisimmät syyt muissa vapaa-ajan tapaturmissa ovat kaatuminen, kompastuminen, liukastuminen tai matalalta (alle 1 metrin korkeudelta) putoaminen. (4)

Vapaa-aikaan liittyy entistä useammin vahvoja asenteita sekä esimerkiksi suuria luonto- ja ympäristöarvoja. Samalla epävarmuus tulevaisuudesta korostuu ja turvallisuudentunteen merkitys kasvaa. Uusimaa-ohjelma 2.0 korostaa, että ihmisten turvallisuuden tunnetta vahvistetaan tukemalla yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuudentunnetta ja vuorovaikutusta lisääviä keinoja. (10)

Keskeiset onnettomuusriskitekijät:

- ✚ Sään ääri-ilmiöt aiheuttavat erityistä riskiä yleisötapahtumien tilapäisiin rakenteisiin sekä laajojen alueiden aluesuunnitteluun. Turvallisen ja tehokkaan poistumisen merkitys korostuu.
- ✚ Arvot pirstaloituvat ja siitä johtuu entistä useammin vihamielisiä asenteita kaupunkiympäristöä ja viranomaisia kohtaan, mitkä näkyvät eritoten ihmisten vapaa-aikana.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA TRENDIT

- ✚ Matkailua tapahtuu aikaisempaa enemmän myös kotimaan sisällä.
- ✚ Ilmastonmuutoksen vaikutukset vapaa-ajan vieton valintoihin ohjaavat kuluttajia.
- ✚ Globalisaation vaikutukset vapaa-ajan viettoon ja ihmisten käyttäytymiseen näkyvät aikaisempaa enemmän ihmisten arjessa.

PALVELUT

- ✚ Yleisötapahtumien valvonta sekä ohjaus, neuvonta ja muut lakisääteiset palvelut (esimerkiksi pelastussuunnitelmien kommentointi).
- ✚ Monimuotoinen ja asiakaslähtöinen turvallisuusviestintä yhteistyössä muiden viranomaisten ja turvallisuustoimijoiden kanssa.
- ✚ Valvontakäynnit yhteistyössä muiden turvallisuusviranomaisten kanssa.
- ✚ Tilapäisten majoitusten valvonta.
- ✚ Moniviranomaisyhteistyö vapaa-ajan toimijoiden kanssa.

LIIKENNE

Vaikutamme liikennekäyttämiseen ja turvalliseen toimintaan onnettomuuspaikalla.

NYKYTILA

Pääkaupunkiseutu sekä siihen liittyvät kasvuvyöhykkeet sijaitsevat pääradan, kehäradan sekä metroverkon varrella. Työmatkaliikennettä kulkee pääkaupunkiseudulle myös Uudenmaan rajojen ulkopuolelta. (9)

Raideliikenteen onnettomuusriskien kannalta Uudenmaan erityispiirteitä ovat muun muassa suuret matkustajamäärät, pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen painottuminen metro- ja rautatieliikenteeseen, tiheä raideliikenneverkosto, raideliikenteen sijoittuminen tiheään asutun alueen keskelle sekä rakentamisen keskittäminen radan varteen ja asemien välittömään läheisyyteen. (9)

Liikenneonnettomuuksia tapahtuu keskimäärin 3600 kpl/vuosi. Vakavista henkilövahingoista valtaosa kirjautuu liikenneonnettomuuksina. Kuolemantapauksista liikenneonnettomuuksina on kirjattu noin puolet vakavista loukkaantumisista ja noin kolmasosa kuolemantapauksista. (9)

Keskeiset onnettomuusriskitekijät:

- ✚ Raideliikenteen kasvu ja kasvukeskittymät radan varressa vaikuttavat pelastustoimen tehtävämäärään.
- ✚ Vilkkaat tiet ja radat, Suomen suurin lentokenttä sekä isot logistiset kiinnepisteet kuten satamat asettavat laajamittaisia riskejä pääkaupunkiseudun toimintaympäristölle.
- ✚ Päivä- ja yöväestön eroavaisuudet johtavat vaihtelevaan tieto-, ja osaamistasoon sekä vilkkaaseen liikennöintiin pääkaupunkiseudulle ja takaisin.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA TRENDIT

- ✚ Liikenteessä yleistyvät teknologian kehittyessä uudenlaiset liikkumis muodot, kuten täyssähköiset autot ja -potkulaudat.
- ✚ Täyssähköiset kuluvälineet asettavat vaatimuksia turvallisuudelle liikenteen lisäksi muun muassa uudis- ja korjausrakentamisessa (esimerkiksi sähköautot tai akkujen latauspisteet).
- ✚ Vuoteen 2030 mennessä liikennemäärien on ennustettu edelleen kasvavan noin 30 %.

PALVELUT

- ✚ Kohdennettu turvallisuusviestintä ja -koulutus toimimisesta onnettomuuspaikalla. Esimerkiksi teemat valokuvaamiseen ja hälytysajoihin liittyen.
- ✚ Pelastustoiminnan edellytysten varmistaminen.
- ✚ Valvontakäynnit liikenteen ja liikumisen kannalta merkittäviin kohteisiin.
- ✚ Ohjaus ja neuvonta pelastusviranomaisen toimivallan piirissä olevista asioista.

4. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden toteutus vuonna 2021

4.1 Palveluiden kuvaus

4.1.1 Turvallisuusviestintä

Turvallisuusviestinnällä pyritään ihmisten onnettomuuksien ehkäisyn osaamisen kehittämiseen, asenteiden ja käyttäytymisen muutokseen, onnettomuuksissa tarvittavien toimintamallien omaksumiseen sekä onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin varautumiseen. Turvallisuusviestintä ei ole onnettomuuksista tiedottamista, vaikka onnettomuuden yhteydessä voidaankin muistuttaa ihmisiä oikeista toimintatavoista. Kansalaisia opastetaan mielenkiintoisella tavalla erilaisissa tilanteissa ja eri vuodenaikoihin liittyvissä teemoissa. Myös onnettomuusviestinnän yhteydessä voidaan muistuttaa ihmisiä oikeista toimintatavoista.

Merkittävimmät turvallisuusviestinnän kanavat ovat:

- Sosiaalinen media (Facebook, Twitter ja Instagram)
- Omat verkkosivut
- Artikkelit kuntien asukaslehdissä ja verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa
- Paikallislehdet ja muu printtimedia sekä muut mediat kuten radio ja televisio
- Tapahtumat ja tilaisuudet
- Päivystävän palotarkastajan sekä muiden asiantuntijoiden ja tilannekeskuksen antama ohjaus ja neuvonta sähköpostitse sekä puhelimitse
- Turvallisuuskoulutukset (kohta 3.1.2)

Yhteistyötä tehdään muun muassa poliisin ja kuntien kanssa sekä pelastusalan verkostoissa sekä valtakunnallisesti että paikallisesti Uudenmaan alueella.

Pelastuslaitos osallistuu suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti erilaisiin tapahtumiin ja järjestää tapahtumia myös itse esimerkiksi kuntien merkkipäivinä tai valtakunnallisina teemapäivinä. Tällaisia ovat mm. marraskuun lopulle sijoittuva paloturvallisuusviikko ja siihen liittyvä Päivä paloasemalla, 8.-luokkalaisten suunnattu NouHätä-kampanja ja hätänumerosta muistuttava 112-päivä helmikuun 11. päivä. Tilaisuuksissa kansalaisia opastetaan turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Erilaisia oppaita ja esitteitä on tarjolla myös paloasemilla ja pelastuslaitoksen verkkosivuilla sekä pelastuslaitoksen järjestämissä koulutustilaisuuksissa.

4.1.2 Turvallisuuskoulutukset

Koulutussisällöt liittyvät pääosin riskien havaitsemiseen ja arviointiin sekä palo- ja poistumisturvallisuuteen. Sisältöihin vaikuttavat asiakaspalautteet, valvontatoiminnasta saadut tiedot sekä ajankohtaiset teemat/yhteiskuntaa koskevat tapahtumat ja niiden vaikutukset.

Tavallisimmin turvallisuuskoulutus sisältää jonkun tai jotkut seuraavista:

- turvallisuusluento/turvallisuustuokio
- poistumis- ja sisälle suojautumisharjoituksen seuranta ja palaute
- turvallisuuskävely
- alkusammutusharjoitus

Koulutustarjontaa kohdennetaan riskiperusteisesti, palvelutasopäätöksen ja pelastuslaitoksen tavoitteiden mukaisesti eri kohderyhmille. Taulukossa 1 on esitelty koulutustarjonta vuonna 2021. Tämän lisäksi räätälöityjä koulutuksia tehdään tarpeen mukaan.

Taulukko 1. Turvallisuuskoulutusten tarjonta vuonna 2021.

Kohderyhmäkoulutukset	
päiväkoti-ikäiset	poistumis- ja sisälle suojautumisharjoitukset
- esiopetuksen oppilaat	turvallisuustuokio, paloauton esittely /paloasemavierailu
perusopetus	poistumis- ja sisälle suojautumisharjoitukset
- 4. -luokkalaiset	turvallisuusoppitunti
- 8. -luokkalaiset	Nouhätä-oppitunti
toinen aste	poistumis- ja sisälle suojautumisharjoitukset, lukiolaisen turvakurssin paloturvallisuusluento, pelastusalan ammattiesittely
hoitolaitosten, palvelutalojen, asu- misyksiköiden ym. henkilökunta	paloturvallisuusluento, alkusammutusharjoitus, turvallisuuskävely, poistumisharjoitus
kotihoidon henkilökunta	paloturvallisuusluento, 42§, alkusammutusharjoitus
perhehoitajat	paloturvallisuusluento, alkusammutusharjoitus
työpaikan henkilöstö (räätälöitävissä)	paloturvallisuusluento, alkusammutusharjoitus, turvallisuuskävely, poistumisharjoitus
seniorit	paloturvallisuusluento, alkusammutusharjoitus

erityisryhmät	SELKO paloturvallisuuskoulutus, alkusammutusharjoitus, poistumisharjoitus, pelastustoimen esittely
päiväkodin henkilöstö	TULIKUKKO-paloturvallisuuskoulutus, alkusammutusharjoitus, turvallisuuskävely, poistumis- ja sisälle suojautumisharjoitus
koulun henkilöstö	TULIKUKKO-paloturvallisuuskoulutus, alkusammutusharjoitus, turvallisuuskävely, poistumis- ja sisälle suojautumisharjoitus
Kampanjat ja tapahtumat	
Nouhätä!	8.- luokkalaisille suunnattu oppitunti- ja kilpailutoiminta
Tulipysäkki	Lasten ja nuorten luvattoman tulenkäytön interventiokeskustelu
Teemapäivät, markkinat, messut	pelastustoimen esittely, neuvonta ja ohjaus

4.1.3 Määräaikainen valvonta

Määräaikaisen valvonnan suunnittelussa lähtökohta on, että valvontakohteille määritellään tarkastusväli riskitason perusteella. Arvioinnissa on hyödynnetty kansallista valmistelua, jonka puitteissa on määriteltävä vahinkoriski perustuen lähtökohtainen valvontaväli. Valvontavälien määrittely on tehty hyödyntäen tietoa erityyppisten kohteiden omaisuus- ja henkilövahinkoriskeistä. Valvontaa voidaan toteuttaa myös asiakirjojen perusteella suoritettavana asiakirjavalvontana.

Kohteiden määräaikaishavainnon yhteydessä havaittuja puutteita valvotaan joko asiakirjavalvontana tai jälkivalvontakäynnillä kohteessa. Jälkivalvonnan osuutta korostetaan valvonnan vaikuttavuuden varmistamiseksi.

*Taulukko 2. Määräaikaisen valvonnan piiriin kuuluvien kohteiden lukumäärät.
(Taulukon kohdelukumäärä tarkentuu vuosittain palotarkastustietokannan täsmentymisen myötä.) Su-
luissa kohteiden määrän lisäys verrattuna edelliseen vuoteen.*

Kohderyhmä	Yhteensä
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	420 (+ 6%)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	619
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	1363 (+ 5,5%)
A4 Teollisuus- ja varistorakennukset	2651 (+13%)
A5 Maatalouden tuotantotilat	923 (+4%)
A6 Muut rakennukset	680 (-8%)
Yhteensä	6656 (+8%)

Asuinrakennukset ja vapaa-aajan asuinrakennukset	88901
---	--------------

Yhteensä	95557
-----------------	--------------

4.1.4 Reaktiivinen valvonta

Määräajoin toistettavien valvontakäyntien lisäksi pelastuslaitos suorittaa valvontaa, jonka määrään pelastuslaitos ei yksin omilla toimillaan voi vaikuttaa. Tällaista epäsäännöllistä valvontaa ovat muun muassa käyttöönottovalvonta, pyynnöstä tai ilmoituksen perusteella tehtävät valvontakäynnit sekä erilaisten asiakirjojen valvonta.

Käyttöönottovalvonta

Pelastuslaitos suorittaa käyttöönottovalvontaa, jolla tarkoitetaan pääsääntöisesti valvontakäyntejä (erityinen palotarkastus), jotka tehdään ennen rakennusvalvontaviranomaisen rakennuksen käyttöönotto-
kastusta tai loppukatselmusta.

Ylimääräinen valvonta

Ylimääräinen valvonta on pelastusviranomaisen päättämä valvontatapahtuma, joka liittyy esimerkiksi toiselta viranomaiselta tai kuntalaiselta tulleeseen ilmoitukseen henkilö- tai paloturvallisuuteen liittyvistä puutteista. Ylimääräisen valvonnan suorittamisessa käytetään tapauskohtaista riskiperusteista harjontaa.

Ylimääräistä valvontaa suoritetaan vuoden ja vuorokauden eri aikoina erilaisten yleisötilojen käytön aikaisena valvontana tai yleisötapahtumien yhteydessä.

Pelastusviranomainen kehittää oman valvontatoimen tueksi erilaisia tiedonhankintamenetelmiä, joilla tunnistaa paloturvallisuuden riskipotentiaalisia kohteita.

Yleisötilaisuuksien valvonta

Yleisötapahtumien valvonnassa noudatetaan yhteistyössä pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten kanssa tehtyä linjausta, jonka mukaan yli 2000 henkilön yleisötapahtumien turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota perustuen korkean henkilömäärän muodostamaan riskitasoon. Vastaava kynnys on, mikäli tapahtumassa käytetään iletulitteita tai muita pyroteknisiä tuotteita tai erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja. Erityistarkasteluun otetaan myös ne yleisötapahtumat, joissa tapahtumapaikka poikkeaa merkittävästi tavanomaisesta tai tapahtuman luonne aiheuttaa muusta syystä erityistä vaaraa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että näiden tapahtumien pelastussuunnitelmien valvonnasta ja omatoimisen varautumisen tukemisesta vastaa erityisesti tapahtumaturvallisuuteen perehtynyt valvontahenkilöstö. Lisäksi näihin kohteisiin pyritään toimittamaan valvontakäynti, mikäli pelastuslaitoksen muut tehtävät eivät estä valvontakäynnin toimittamista.

Mikäli kyseessä ei ole erityistarkastelua vaativa yleisötapahtuma, kuten alle 2000 henkilön yleisötapahtumat, tapahtumasta laadittu pelastussuunnitelma arvioidaan. Arviointi suoritetaan tällöin pelastussuunnitelman vastaanottamisen yhteydessä, eikä kohteeseen suoriteta erillistä valvontakäyntiä muutoin kuin perustellusta syystä.

Mikäli tapahtumassa arvioidaan olevan samanaikaisesti yli 10000 henkilöä, tapahtuman suunnitteluun pyritään pääsemään mukaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tämän kokoluokan tapahtumissa riskit ovat henkilömäärän johdosta siinä määrin korkeat, että valvonnan käytännöt sovitetaan yleisötapahtuman tarpeisiin tapauskohtaisesti. Pääsääntöisesti tämän kokoluokan tapahtumiin pyritään toimittamaan yhteistarkastus, jossa on edustettuna yleisötapahtuman järjestäjän lisäksi sekä onnettomuuksien ehkäisyyn että pelastustoimintaan erikoistunutta pelastuslaitoksen henkilöstöä.

4.1.5 Vaarallisten kemikaalien sekä pyroteknisten tuotteiden valvonta

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos valvoo vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/ 2005) 24 §:n mukaista vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen teknisen toteutuksen ja toimintatapojen vaatimustenmukaisuutta ja toimivuutta sekä sitä, että tuotantolaitos on säännösten ja pelastusviranomaisen toimintaa koskevan päätöksen mukainen.

Ilmoitusvelvollisten kemikaalikohteiden käyttöönottovalvonta

Käyttöönottovalvonnassa tarkastetaan vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavan tuotantolaitoksen toimintatavat ja teknisen toteutuksen vaatimustenmukaisuuden ennen tuotantolaitoksen käyttöönottoa tehtävällä asiakirjavalvonnalla ja valvontakäynnillä.

Valvontakäynnillä kiinnitetään huomiota tuotantolaitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen rakenteiden, laitteistojen ja varusteiden huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin. Pelastuslaitos toimii ilmoitusta käsiteltäessä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa ja suorittaa laitoksiin tarvittaessa ennakkokatselmuksia.

Vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien kohteiden määräaikainen valvonta

Valvontaa suoritetaan vaarallisia kemikaaleja käsitteleviin ja varastoiviin tuotantolaitoksiin tämän suunnitelman liitetaulukkoissa esitetyin määräväleihin. Määräaikaisen valvontakäynnin yhteydessä kiinnitetään huomiota tuotantolaitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen rakenteiden, laitteistojen ja varusteiden huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin.

Lisäksi vaarallisten kemikaalien säilytystä valvotaan määräaikaisten valvontakäyntien yhteydessä.

Pyroteknisten tuotteiden valvonta

Ilotulitteiden käyttöä, pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä sekä räjähteiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteina valvotaan siten, kuin niistä kemikaaliturvallisuuslaissa säädetään.

Pyroteknisten tuotteiden kaupan varastoihin toimitetaan valvontakäynti vuosittain ajoittuen ilotulitteiden kaupan myyntisesonkiin. Lisäksi pyroteknisten tuotteiden kaupan varastointiin kohdennetaan asiakirjavalvontaa ennen toiminnan aloittamista. Valvontakäynnillä varmistetaan, että varastopaikat ovat säännösten ja annetun päätöksen mukaiset.

Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien kohteiden valvonta

Laajamittaista kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten valvontaa suoritetaan yhteistyössä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa. Valvonnassa saatuja tietoja käytetään hyväksi suuronnettomuusvaarallisten tuotantolaitosten ulkoisessa pelastussuunnittelussa. Valvonnan yhteydessä pyritään varmistamaan, että kohteen turvallisuus selvityksessä ja sisäisessä pelastussuunnitelmassa on riittävät tiedot pelastuslaitoksen ulkoista pelastussuunnittelua varten. Määräaikainen valvonta pyritään mahdollisuuksien mukaan ajoittamaan siten, että se toteutetaan Tukesin ja pelastuslaitoksen yhteisenä valvontakäyntinä.

Öljylämmityslaitteistot

Sumutuspolttimella varustettujen öljylämmityslaitteistojen turvallisuutta valvotaan suorittamalla öljylämmityslaitteistoon kohdennetun valvontakäynnin kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun toiminnanharjoittaja on saattanut käyttöönotettavan öljylämmityslaitteiston pelastuslaitoksen tietoon. Käyttöönottovalvontaan rinnastettavia muutettujen öljylämmityslaitteistojen tarkastuksia tehdään lisäksi pyydettyessä.

Öljysäiliön kuntoluokasta, sijainnista ja kunnan ympäristömääräyksestä riippuen, öljysäiliöille suoritetaan määräaikaistarkastukset 2, 5 tai 10 vuoden välein. Määräaikaistarkastuksen tarkastuspöytäkirjat toimitetaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle, joka kirjaa ne valvontarekisteriin. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen toiminta-alueen kuntien kanssa on sovittu toimenpiteet eri säiliöluokkien tarkastuspöytäkirjojen osalta.

4.1.6 Rakenteellisen paloturvallisuuden ohjaus ja neuvonta

Rakennusvalvonnan kanssa tehtävä yhteistyö on merkittävässä roolissa onnettomuuksien ehkäisytyön kokonaisuudessa. Työssä korostuvat merkittävänä tehtäväalueina rakennusvalvontaviranomaisille rakennushankkeista annettavat lausunnot, rakennussuunnittelijoille annettu ohjaus ja neuvonta rakennusten paloturvallisista rakenneratkaisuista, erityissuunnitelmien tarkistaminen, vaarallisten kemikaalien varastoinnin valvonta, alueen suuret rakennushankkeet ja pelastustoiminnan mahdollistaminen kohteessa. Rakennusvalvontaviranomaiselle annettavan lausunnon yhteydessä ratkaistaan myös se, tuleeko kohteeseen tehdä pelastuslaitoksen käyttöönottovalvontaa rakennuksen valmistuessa.

4.1.7 Paloturvallisuuden itsearviointi ja asuinrakennusten valvonta

Asuinrakennusten ja vastaavien kohteiden osalta valvontamuotoina käytetään paloturvallisuuden itsearviointia sekä jälkivalvontakäyntejä. Paloturvallisuuden itsearviointia kohdennetaan pientaloihin sekä pelastussuunnitelmavelvollisiin taloyhtiöihin.

Pelastussuunnitelmavelvollisissa taloyhtiöissä taloyhtiön vastuutahot arvioivat kiinteistön turvallisuutta pelastuslaitoksen toimittaman opasmateriaalin sekä itsearviointilomakkeen avulla. Taloyhtiöille pyritään tarjoamaan mahdollisuus käyttää sopimuspalokuntien edustajia apuna taloyhtiön turvallisuuden kehittämisessä ja lomakkeen täyttämässä esimerkiksi turvallisuuskävelyn yhteydessä. Pelastussuunnitelmavelvollisten taloyhtiöiden paloturvallisuuden itsearviointi kohdennetaan alkuvaiheessa ensisijaisesti alueille, joissa pelastustoimen toimintavalmius ei yllä tavoitetasolle. Pelastussuunnitelmavelvollisten taloyhtiöiden valvottavat alueet valitaan siten, että kymmenen vuoden syklissä saadaan valvottua paloturvallisuuden itsearvioinnin menetelmällä kaikki alueen pelastussuunnitelmavelvolliset taloyhtiöt.

Asuinrakennuksiin kohdennetaan myös valvontakäyntejä, pääasiassa paloturvallisuuden itsearvioinnin jälkivalvontana.

4.1.8 Pelastusteiden koeajot

Käyttöönottovalvonta, erityinen palotarkastus

Käyttöönottovalvonnan yhteydessä toteutetaan pelastustiekoeajo, mikäli kohteen rakennusluvassa on edellytetty pelastustien rakentamista. Koeajossa tarkastetaan kohteen suunnitelmien mukainen toteutus.

Omatoiminen pelastustoimen toimintaedellytysten tarkastus ja harjoittelu

Kohteen pelastustoiminnan toimintaedellytysten tarkastuksen yhteydessä selvitetään millaiset operatiiviset toiminnot kohteessa ovat mahdollisia ja kuinka kohde saavutetaan milläkin kalustolla. Pelastustien koeajon tarkoituksena on varmistaa, että pelastustielle ei ole tehty sellaisia esteitä tai rakenteita, jotka estäisivät pelastustien käyttöä. Tavoitteena on lisäksi harjoitella nostolava-auton käyttöä sen varmistamiseksi, että pelastuslaitoksen toimintaedellytykset onnettomuustilanteessa on asianmukaisesti huomioitu.

4.1.9 Kohdekokonaisuuksien valvontamenettelyt

Kohdekokonaisuuden palvelumallin tavoite on luoda pelastuslaitoksen tarjoamista palveluista ehjä, koordinoitu kokonaisuus, jossa pelastuslaitoksen valvontatoiminnot, koulutuspalvelut ja operatiivinen

harjoittelu kohtaavat saman asiakkaan eri kiinteistöjen ja toimintojen osalta hallitusti. Mallin puitteissa voidaan parantaa muun muassa koulutuksen ja harjoittelun kohdentamista ja konsernitason turvallisuustason arviointia sekä selvittää eri valvontamenettelyjen tehokasta hyödyntämistä. Keskitetyn valvonnan yhteydessä kartoitetaan tarvittaessa asiakkaan tarpeet muille pelastuslaitoksen palveluille kuten turvallisuuskoulutuksille ja yhteisharjoituksille. Valvonnan tavoitteena on organisaatiokulttuurin kehittäminen oma-aloitteista turvallisuuden ylläpitoa kohti.

Valvontamallissa keskitetty valvonta aloitetaan toiminnanharjoittajan turvallisuusjohtoon tehtävällä TUTOR MAX- arvioinnilla. Arvioinnin yhteydessä kartoitetaan yrityksen turvallisuusjohtamisen nykytila sekä kyvyt vastata omatoimista varautumista koskeviin velvoitteisiin. Samassa yhteydessä annetaan neuvontaa omatoimisen varautumisen tukemiseksi. Lähtökohtaisesti asiakkaan kanssa sovittavien menettelyin (valvontakäynnit, asiakirjavalvonta, paloturvallisuuden itsearviointi) toteutetaan toiminnanharjoittajan eri toimipisteiden valvontaa. Valvonnan lopuksi valvonnan kohde saa yhteenvedon tehdyistä havainnoista. TUTOR- arvioinnin perusteella ja valvonnan yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella sovitaan jatkotoimista valvonnan kohteen kanssa.

4.1.10 Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyöllä pyritään ensisijaisesti turvallisuuden tuottamiseen valvontatyössä muun muassa vaihtamalla riskitietoa ja toteuttamalla tarvittavia toimenpiteitä, kuten yhteisiä valvontakäyntejä.

Rakenteelliseen paloturvallisuuteen liittyvän valvonnan osalta tehdään tiivistä yhteistyötä rakennusvalvontaviranomaisten kanssa. Kemikaalivalvonnassa tehdään yhteistyötä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa.

Pelastuslaitos toimii yhteistyössä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen, Poliisihallituksen, ja Tukesin kanssa yleisötapahtumien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi. Yleisötapahtumien lupamennettelyssä turvallisuusviranomaisilla laajaa yhteistyötä ja riskiperusteisesti suoritetaan yhteistä valvontaa yleisötapahtumiin.

Kuntien ympäristö- ja terveysturvanomaisten kanssa tehdään yhteistyötä tarvittaessa. Ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa tehtävä yhteistyö on tiivistä vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin osalta. Valtion ympäristö- ja työsuojeluviranomaisten kanssa tehdään yhteistyötä tarvittaessa.

Kaavoituksen osalta pelastuslaitos pyrkii olemaan mukana osallistumisen arviointisuunnitelmaa laadittaessa ja tämän jälkeen varsinaisessa kaavan laatimisessa. Kaavoituksessa pyritään varmistamaan, että pelastuslaitoksen toimintaedellytykset säilytetään, että rakenteellinen paloturvallisuus kyetään takaa-

maan ja että vaarallisia kemikaaleja varastoivien laitosten aiheuttama vaara huomioidaan kaavoituksessa. Pelastuslaitos tekee yhteistyötä kuntien tekniikan ja ympäristön toimialojen kanssa esimerkiksi sammutusvesien saatavuuden varmistamiseksi.

Pelastuslain 42 §:n 2 momentin mukaan, jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

4.1.11 Päivystävä palotarkastaja

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ylläpitää virka-aikaisesti päivystävän palotarkastajan palvelujen saatavuutta. Palvelulla halutaan mahdollistaa kuntalaisille sujuva tiedonsaanti sekä ongelmaratkaisujen saatavuus.

4.2 Vuoden 2021 tavoitteet

4.2.1 Turvallisuusviestintä

Resurssit

Turvallisuusviestintä kuuluu kaikkien pelastuslaitoksella työskentelevien tehtäviin. Sopimuspalokunnat tukevat turvallisuusviestintätyötä merkittävästi. Turvallisuusviestintää toteutetaan sekä viestinnän että neuvonnan, opastuksen ja ohjauksen keinoin monikanavaisesti ja vuorovaikutteisesti. Pelastuslaitoksella on viestintäpäällikkö, jonka tehtäviin kuuluu koordinoita viestintää ja myös turvallisuusviestintää siltä osin, kun kyse ei ole turvallisuuskoulutuksesta.

Kohderyhmät ja painopisteet

Turvallisuusviestinnän painopisteet nousevat luvun 3 tavoitteista seuraavasti:

- Työympäristöt ovat turvallisia ja niiden turvallisuudesta osataan huolehtia omatoimisesti.
 - -mm. palovaroittimet, poistumissuunnitelmat ja -harjoittelu, alkusammutustaidot

- Kasvatetaan lasten ja nuorten turvallisuustietoja ja –taitoja läpi opintopolun.
 - mm. tahalliset tulipalot ja tulen kanssa toimiminen, onnettomuuksien ehkäisy ja onnettomuustilanteissa toimiminen, ensiaputaidot, hätänumero
- Varmistamme tapahtumien turvallisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä vaikutamme ihmisten asenteisiin ja vapaa-ajan käyttäytymiseen
 - mm. tapahtumaturvallisuus, sään äärit-ilmiot, veneily, pelastusliivit, uimataito, heikot jäät
- Vaikutetaan liikennekäyttäytymiseen ja turvalliseen toimintaan onnettomuuspaikalla
 - mm. älä kuvaa onnettomuuspaikalla, toiminta onnettomuuspaikalla, liikenneturvallisuus, pelastus-toiminnan edellytykset, heijastimet, turvallinen ajotapa, renkaiden kunto, lapset liikenteessä

Edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi turvallisuusviestintää toteutetaan erillisen vuosisuunnitelman mukaisesti huomioiden valtakunnalliset ja alueelliset kampanjat, tapahtumat ja teemat.

Tavoitteet

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on vaikuttaa asenteiden ja käyttäytymisen muutokseen, onnettomuuksien ehkäisyn osaamisen kehittämiseen, onnettomuuksissa tarvittavien toimintamallien omaksumiseen sekä onnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin varautumiseen. Turvallisuusviestinnän keinoin tuetaan pelastuslaitoksen ja onnettomuuksien ehkäisyn erikseen määriteltyjen vuosittaisten tavoitteiden toteuttamista.

Pelastuslaitoksen sosiaalisen median kanavia hyödynnetään aktiivisesti turvallisuusviestinnän toteuttamiseen. Postauksia tehdään kohderyhmälähtöisesti kunkin kanavan käyttäjäprofiili huomioiden. Instagramin kautta pyritään tarjoamaan turvallisuusviestintää kiinnostavalla tavalla esitettynä nuorille ja nuorille aikuisille ja Facebookin kautta pyritään tavoittamaan aikuiset ja ikääntyvät. Twitteriä käytetään lähinnä onnettomuusviestintään, mutta samalla pyritään antamaan turvallisuustietoutta.

Koronatilanteen salliessa käynnistetään osallistuminen kuntien päivien viettoon esimerkiksi järjestämällä avoimien ovien tapahtumia, joissa muun muassa jaetaan turvallisuustietoutta ja opastetaan toimimaan erilaisissa onnettomuustilanteissa.

Verkkosivujen uudistamisen yhteydessä huomioidaan turvallisuusviestinnän sisällöt nykyistä paremmin.

4.2.2 Turvallisuuskoulutukset

Resurssit

Turvallisuuskoulutuksia suorittavat pelastuslaitoksessa viisi turvallisuuskouluttajaa sekä työvuorot 36 palo esimiehen johdolla ja alueen sopimuspalokunnat.

Kohderyhmät ja painopisteet

Pelastuslaitoksen turvallisuuskoulutusten kohderyhmiä ovat:

- kuntien henkilöstö
- lapset ja nuoret
- seniorit ja heidän kanssaan hoito-, asumis- ja koulutuspalveluissa sekä päivätoiminnassa työskentelevät. Tähän kuuluvat myös seurakuntien ja kolmannen sektorin toimijat.
- vammaiset, päihde- ja mielenterveyskuntoutujat, muistisairaajat, maahanmuuttajat ja asunnottomat sekä edellä mainittujen asiakasryhmien kanssa hoito-, asumis- ja koulutuspalveluissa sekä päivätoiminnassa työskentelevät. Tähän kuuluvat myös seurakuntien ja kolmannen sektorin toimijat.
- yksityiset päiväkodit ja perusopetusta antavat yksityiset koulut sekä hoitolaitokset, jotka tuottavat kunnille sopimusperusteisesti lakisääteisiä palveluita.

Vuonna 2021 turvallisuuskoulutusta kohdennetaan erityisesti:

- sosiaali- ja terveystoimen kohdekokonaisuuksiin
- poistumisturvallisuusselvitysvelvollisiin kohteisiin
- päiväkoteihin, oppilaitoksiin ja hoitolaitoksiin

Näille kohderyhmille toteutetaan koulutustapahtumia ennalta kartoitettujen tarpeiden (keinoina mm. riskiperusteiset arvioinnit ja kohdennetut kyselyt yms.) mukaisesti.

Tavoitteet

Pelastuslaitoksen tavoitteena vuonna 2021 on toteuttaa 878 turvallisuuskoulutustilaisuutta, joista

- turvallisuuskouluttajat 588
- työvuorot 290

Lisäksi sopimuspalokunnat toteuttavat turvallisuusviestintää mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaisesti. Laadullisesti koulutussisältöjä ja koulutustapahtumia kehitetään jatkuvasti perustuen mm. asiakkaiden koulutuspalautteisiin ja itsearviointiin.

4.2.3 Valvontatoiminta

Resurssit

Valvontatoimintaa sekä rakentamisen ohjausta suorittavat pelastuslaitoksessa 22 palotarkastajaa ja paloinsinööriä sekä 36 paloesi miestä ja 12 palomestaria.

Määräaikaisen valvonnan tavoitteet

Vuonna 2021 määräaikaisen valvonnan piiriin tulevien kohteiden määrä kohdeluokittain on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Valvottavien kohteiden määrä vuonna 2021.

Kohderyhmä	Kohteiden lkm 2021 (kpl)
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	182
<ul style="list-style-type: none">- Keskussairaalat, muut sairaalat, terveyskeskusten vuodeosastot, terveydenhuollon erityislaitokset- Palveluasuminen- Lasten- ja koulukodit, ymp.vrk. päiväkodit, vankilat- Ammatilliset perhekodit- Hotellit, loma, lepo- ja virkistyskodit yms.- Vuokr. Lomamökit ja osakkeet, leirintäalueet- Asuntolat, muut asuntolarakennukset- Vastaanottokeskukset	
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit	243
<ul style="list-style-type: none">- Päiväkodit- Yleissivistävät ja keskiasteen oppilaitokset- Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset sekä muut opetusrakennukset	
A3 Kokoontumis- ja liiketilat	377
<ul style="list-style-type: none">- Liike- ja tavaratalot, myym. hallit, kauppakeskukset	

- Anniskelu- ja ruokaravintolat - Teatteri- ja konserttirakennukset - Kirjastot, museot, näyttelyhallit - Uskonnollisten yhteistöjen sekä muut kokoontumisrakennukset - Liikenteen rakennukset
--

A4 Teollisuus- ja varastorakennukset	575
- Energiatuotannon ja Infrastruktuurin kannalta merkittävät rakennukset - Teollisuushallit ja muut teollisuusrakennukset - Teollisuus- ja pienteollisuustalot - Varastorakennukset	

A5 Maatalouden tuotantotilat	39
- Maatalousrakennus, AVI:n ympäristölupa - Maatalousrakennus, kunnan ympäristölupa - Erilliset viljankuivaamorak. ja muut maatalousrak.	

A6 Muut rakennukset	159
- Toimistot, työpaikatilat - Palo- ja pelastustoimen rakennukset - Rakennus kytketty hätäkeskukseen - Palo- ja räjähdysvaaralliset tilat - Seveso-kohteet ja vastaavat - Kulttuurihistorialliset rakennukset - Muut rakennukset ja kohteet - Rakennus tyhjillään	
Edellä olevat yhteensä	1572

Asuinrakennukset	
Pientalojen paloturvallisuuden itsearvioinnin (2020) jälkivalvonta	567
Pientalojen paloturvallisuuden itsearviointi 2021	4560
Pelastussuunnitelmavelvollisten taloyhtiöiden paloturvallisuuden itsearviointi 2021	600
Edellä olevat yhteensä	5727

Vuoden 2021 osalta tavoitteena on, että kemikaalivalvontaan käytössä olevat resurssit kohdennetaan entistä tehokkaammin tuotantolaitoksiin, joiden prosessissa käsitellään ja/tai varastoidaan terveydelle

vaarallisia (myrkyllisiä) kemikaaleja ja jotka voivat hallitsemattomasti ympäristöön päästessään aiheuttaa vakavaa vaaraa tuotantolaitoksen sisä- ja ulkopuolella.

Vuonna 2021 paloturvallisuuden itsearviointia toteutetaan pientaloasuntoihin vuonna 2015 käynnistetyn mallin mukaan. Valvottavat alueet valitaan siten, että kymmenen vuoden syklissä saadaan valvottua paloturvallisuuden itsearvioinnin menetelmällä kaikki alueen pientalot.

Pelastussuunnitelmavelvollisissa taloyhtiöissä jatketaan vuonna 2018 aloitettua paloturvallisuuden itsearvioinnin menettelyä, jossa taloyhtiön vastuutahot arvioivat kiinteistön turvallisuutta pelastuslaitoksen toimittaman opasmateriaalin sekä itsearviointilomakkeen avulla. Taloyhtiöille pyritään tarjoamaan mahdollisuus käyttää sopimuspalokuntien edustajia apuna taloyhtiön turvallisuuden kehittämisessä ja lomakkeen täyttämässä esimerkiksi turvallisuuskävelyn yhteydessä. Pelastussuunnitelmavelvollisten taloyhtiöiden paloturvallisuuden itsearviointi kohdennetaan alkuvaiheessa ensisijaisesti alueille, joissa pelastustoimen toimintavalmius ei yllä tavoitetasolle. Pelastussuunnitelmavelvollisten taloyhtiöiden valvottavat alueet valitaan siten, että kymmenen vuoden syklissä saadaan valvottua paloturvallisuuden itsearvioinnin menetelmällä kaikki alueen pelastussuunnitelmavelvolliset taloyhtiöt.

Pientaloasuntoihin tehtävää valvontaa toteutetaan vuoden 2020 paloturvallisuuden itsearvioinnin jälkivalvontana. Jälkivalvontakäynnit kohdistetaan ensi sijassa kohteisiin, joista itsearviointilomaketta ei ole palautettu.

Valvontamallin mukaisia valvontakokonaisuuksia ovat vuonna 2021 alueen sosiaali- ja terveystoimet. Näiden kohteiden valvonta on tarkoituksenmukaisinta hoitaa keskitetysti, jolloin valvonnan kohteella on yksi pelastusviranomaisen edustaja, jonka kanssa asioida. Valvonnan tavoitteena on organisaatiokulttuurin kehittäminen oma-aloitteista turvallisuuden ylläpitoa kohti.

Rakenteellisen paloturvallisuuden ohjauksen tavoitteena on olla aktiivinen toimija Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella, kehittää yhteistoimintaa rakennusvalvontojen, sekä kaavoittajien kanssa.

Lähdeluettelo

- 1) Kotitapaturma.fi. (2020). <https://www.kotitapaturma.fi/>. Sivulla käyty 30.10.2020.
- 2) SM (2019) Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman laadintahankkeen hanke-raportti. Sisäministeriön julkaisuja 2019:34. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161959/SM_2019_34.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 21.10.2020.
- 3) SM (2019b). Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa arki 2025: Pelastustoimen toimintaohjelma onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Sisäministeriön julkaisuja 2019:33. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-304-0>. Viitattu 30.10.2020.
- 4) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2017). Kansallinen Uhri-kyselytutkimus 2017. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-993-4>. Sivulla käyty 30.10.2020.
- 5) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2020). TILASTORAPORTTI 33/2020 Liitetaulukko 1. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärät ja niiden osuus (%) väestön 1–6-vuotiaista maakunnittain 31.12.2018 ja 31.12.2019 (xls). Sivulla käyty 30.10.2020.
- 6) Tilastokeskus (2020). Tilastokeskuksen PxWeb-tietokanta. Koululaitoksen oppilaitokset muuttujina Vuosi, Alue ja Tiedot. http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__kou__kjarj/statfin_kjarj_pxt_125j.px/table/tableViewLayout1/. Viitattu 31.10.2020.
- 7) UKK-instituutti (2020). TEKO Terve koululainen –hanke. <https://www.tervekoululainen.fi/yla-koulu/tapaturmat/koulutapaturmat/>. Sivulla käyty 31.10.2020.
- 8) Uudenmaan liitto (2020) Uudenmaan liiton aineistot, väestöt. Luettavissa https://www.uudenmaanliitto.fi/tietopalvelut/uusimaa-tietopankki/ladattavat_aineistot/vaesto. Sivulla käyty 30.10.2020.
- 9) Uudenmaan pelastuslaitokset (2020). Uudenmaan pelastuslaitosten riskianalyysi 2020
- 10) Uudenmaan liitto (2020). Uusimaa-ohjelma 2.0. Luettavissa: [https://www.uudenmaanliitto.fi/files/21206/Uusimaa-ohjelma_2.0_\(liiton_julkaisuja_A36-2017\).pdf](https://www.uudenmaanliitto.fi/files/21206/Uusimaa-ohjelma_2.0_(liiton_julkaisuja_A36-2017).pdf). Sivulla käyty 28.10.2020.
- 11) Opetushallitus (2014). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>. Viitattu 31.10.2020

Liite A: Periaatteelliset valvontavälit

Taulukko A1: Ympäri vuorokautisessa käytössä olevien kohteiden (A1) palotarkastusten periaatteelliset valvontavälit.

Palotarkastusten ohjeellinen väli		Käyttötarkoitus	6 kk [kpl]	12 kk [kpl]	24 kk [kpl]	36 kk [kpl]	48 kk [kpl]	60 kk [kpl]	96 kk [kpl]	120 kk [kpl]	
Keskussairaalat, muut sairaalat	A100	211, 213		12							
Terveyskeskusten vuodeosastot - sprinklattu - sprinklaamaton	A105	214		12	24						
Terveystieteiden erityislaitokset, muut terveydenhuoltokennukset (vain päiväkäytössä)	A110	215, 219					48				
Vanhainkodit, kehitysvammaisten hoitolaitokset, palvelutalot, muut vastaavat poistumisturvallisuusselvityskohteet (palveluasuminen) - sprinklattu - sprinklaamaton	A115	221, 223, 229		12		36					
Lasten- ja koulukodit, vankilat, ympärivuorokautiset päiväkodit sprinklaamattomat vankilat sprinklaamattomat lasten- ja nuorisokodit sprinklaamattomat ympärivuorokautiset päiväkodit	A130	222, 231, 241									
				12		36 ¹⁾					
					24						
					24						

<i>sprinklatut vankilat</i>		221,231,241			24		48 ¹⁾			
<i>sprinklatut lasten- ja nuorisokodit</i>					24		48 ¹⁾			
<i>sprinklatut ympärivuorokautiset päiväkodit</i>						36				
<i>Ammatilliset perhekodit²⁾</i>	A131					36				
<i>Hotellit, loma-, lepo- ja virkistyskodit, muut majoitusliikerkennukset</i>	A135	121,123,129								
- <i>sprinklattu</i>						36				
- <i>sprinklaamaton</i>					24					
<i>Vuokrattavat lomamökit ja -osakkeet</i>	A140	124					48 ³⁾		96 ⁴⁾	
<i>Leirintäalueet</i>							48			
<i>Asuntolat, muut asuntolarakennukset</i>	A145	131,139						60		
<i>Vastaanottokeskukset</i>	A150				12					

1) Avovankilat

2) Ammatillinen perhehoito on perhehoitoa, jota annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun luvan perusteella ammatillisissa perhekodeissa. Ammatilliset perhekodit valvotaan 36 kk välein siten, että joka toinen valvonta suoritetaan asiakirjavalvonnalla ja joka toinen valvontakäynnillä.

3) Yritystoimintaa, välitysfirmit

4) Pienemmät kokonaisuudet

Taulukko A2: Opetusrakennusten ja päiväkotien (A2) palotarkastusten periaatteelliset valvontavälit.

Palotarkastusten ohjeellinen väli		Käyttötarkoitus	6 kk [kpl]	12 kk [kpl]	24 kk [kpl]	36 kk [kpl]	48 kk [kpl]	60 kk [kpl]	96 kk [kpl]	120 kk [kpl]
<i>Päiväkoti</i>										
<i>alle 25 paikkaa</i>	A200	231				36		60		
<i>25-100 paikkaa</i>						36				
<i>yli 100 paikkaa</i>					24	36				
<i>Yleissivistävät oppilaitokset</i>	A205	511		12						
<i>Keskiasteen oppilaitokset</i>	A210	521			24					
<i>Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset</i>	A215	531,532					48			
<i>Muut opetusrakennukset mm. kansanopistot yms.</i>	A220	541, 549						60		

1) Taulukko A3: Kokoontumis- ja liiketilojen (A3) palotarkastusten periaatteelliset valvontavälit.

<i>Palotarkastusten ohjeellinen väli</i>		<i>Käyttötarkoitus</i>	<i>6 kk [kpl]</i>	<i>12 kk [kpl]</i>	<i>24 kk [kpl]</i>	<i>36 kk [kpl]</i>	<i>48 kk [kpl]</i>	<i>60 kk [kpl]</i>	<i>96 kk [kpl]</i>	<i>120 kk [kpl]</i>
<i>Liike- ja tavaratalot, myymälähallit, kauppakeskukset</i> <i>alle 400 m2</i> <i>400-2 499 m2</i> <i>2 500- 9 999 m2</i> <i>10 000 m2 – 19 999 m2</i> <i>yli 20 000 m2</i>	<i>A300</i>	<i>111,112,119</i>		<i>12</i>	<i>24</i>		<i>48</i>			<i>120</i>
<i>Anniskeluravintolat</i> <i>alle 50 asiakaspaikkaa</i> <i>50-500 asiakaspaikkaa</i> <i>yli 500 asiakaspaikkaa</i>	<i>A305</i>	<i>141</i>		<i>12</i>	<i>36</i>				<i>96</i>	
<i>Ruokaravintolat¹⁾</i>	<i>A310</i>									<i>120</i>
<i>Teatteri- ja konserttirakennukset</i> <i>paikkaluku yli 300</i> <i>paikkaluku korkeintaan 300</i>	<i>A315</i>	<i>311, 312</i>		<i>12</i>			<i>48</i>			
<i>Kirjasto-, museo- ja näyttelyhallirakennukset</i> <i>Kirjastot ja museot</i> <i>Näyttelyhallit</i>	<i>A320</i>	<i>322, 323,324</i>			<i>24</i>			<i>60</i>		
<i>Uskonnollisten yhteisöjen rakennukset</i>	<i>A325</i>	<i>341, 342, 349</i>					<i>48²⁾</i>			
<i>Muut kokoontumisrakennukset, kuten seura- ja kerhorakennukset sekä urheilu- ja kuntoilurakennukset, maneesit</i>	<i>A330</i>	<i>331,351, 352,353, 354, 359, 369</i>						<i>60</i>		

<i>Liikenteen rakennukset</i>	A335								
<i>lentoterminaalit ja maanalaiset liikenneasemat³⁾</i>		161		12	24			60	
<i>muut liikenteen rakennukset⁴⁾</i>		162, 163, 164, 169						60	

1) Kohteella voi olla anniskelulupa, mutta toiminta on painottunut lounas- tai päivällisruokailuun

2) Tilan sallittu maksimihenkilömäärä voi vaikuttaa tarkastusväliin

3) Lentoasemalla sijaitsevista kiinteistöistä valvotaan henkilöturvallisuudeltaan merkittävimmät kohteet 12 kuukauden välein. Näiden kohteiden määräaikaisen valvonnan lisäksi toteutetaan valvontaa lentoaseman kiinteistöihin 24 kuukauden tai 60 kuukauden välein riippuen kohteen arvioidusta riskitasosta.

4) Esim. maanalaiset pysäköintitilat, ei yksittäiset autokatokset

Liitetaulukko A4. Teollisuus- ja varastorakennusten palotarkastusten periaatteelliset valvontavälit.

Palotarkastusten ohjeellinen väli		Käyttötarkoitus	6 kk [kpl]	12 kk [kpl]	24 kk [kpl]	36 kk [kpl]	48 kk [kpl]	60 kk [kpl]	96 kk [kpl]	120 kk [kpl]	
<i>Energiantuotannon rakennukset</i>	A400	611, 613									
<i>alle 1 000 m²</i>								60			
<i>1 000 m² tai enemmän</i>					24						
<i>Infrastruktuurin kannalta merkittävät¹⁾</i>	A405			12							
<i>Teollisuushallit ja muut teollisuusrakennukset</i>	A410	691, 699									
<i>alle 1500 m²</i>								60			
<i>1500-4 999 m²</i>											
<i>5 000 m² – 39 999 m²</i>					24						
<i>yli 40 000 m²</i>				12							
				12							
<i>Teollisuus- ja pienteollisuustalot</i>	A415	692									
<i>alle 1 000 m²</i>										120	
<i>1 000 m² tai enemmän</i>					24						
<i>Varastorakennukset</i>	A420	711,712,719									
<i>alle 1 000 m²</i>										120	
<i>1 000-9 999 m²</i>								48			
<i>10 000 m² tai enemmän</i>						24					

1) Myös muut kuin energiahuollon kannalta merkittävät kohteet, kuten kaukolämpö, vesihuolto, maakaasu, teletekniikka jne. sekä huoltovarmuuden kannalta merkittävät kohteet kuten varmuusvarastot jne.

Liitetaulukko A5. Maatalousrakennusten palotarkastusten periaatteelliset valvontavälit.

<i>Palotarkastusten ohjeellinen väli</i>		<i>Käyttötarkoi- tus</i>	<i>6 kk [kpl]</i>	<i>12 kk [kpl]</i>	<i>18 kk [kpl]</i>	<i>24 kk [kpl]</i>	<i>36 kk [kpl]</i>	<i>48 kk [kpl]</i>	<i>60 kk [kpl]</i>	<i>96 kk [kpl]</i>	<i>120 kk [kpl]</i>
<i>Kohteella on aluehallintoviranomaisen ympäristölupa</i>	<i>A500</i>	<i>811, 819</i>		<i>12</i>							
<i>Kohteella on kunnan ympäristölupa (alempi raja)</i>	<i>A505</i>								<i>60</i>		
<i>Erilliset viljankuivaamorakennukset¹⁾</i>		<i>891, 892, 893, 899</i>									<i>120</i>
<i>Muut maataloustuotantorakennukset</i>	<i>A510</i>	<i>811,819</i>									<i>120</i>

1) Jos kohde ei ole osa ympäristökeskuksen ympäristölupaan liittyvää toimintaa.

Tarkennus luokkiin A500 ja A505

Aluehallintovirastossa käsiteltävät lupa-asiat ("ylempi raja") (A500)

Eläinsuojat tai kalankasvatus

- a) eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 150 lypsylehmälle, 380 emolehälle, 300 lihanaudalle, 300 täysikasvuiselle emakolle, 1 200 lihasiialle, 30 000 munituskannalle tai 40 000 broilerille;
- b) turkistarha, joka on tarkoitettu vähintään 2 800 siitosnaarasminkille tai -hillerille taikka 1 400 siitosnaarasketulle tai -supille;
- c) muun kuin a tai b alakohdassa mainitun eläinlajin eläinsuoja tai turkistarha, jonka eläinyksikkömäärä ympäristönsuojelulain liitteen 3 taulukon 1 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 1200;
- d) eläinsuoja tai turkistarha, jonka luvanvaraisuus määräytyy ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 11 alakohdan d perusteella ja jonka tuotantoeläimien yhteenlaskettu eläinyksikkömäärä mainitun alakohdan mukaan laskettuna on vähintään sama tai suurempi kuin sen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnettu a tai b alakohdan eläinmäärä tai c kohdan eläinyksikkömäärä, joka eläinsuojassa tai turkistarhassa muodostuu suurimmaksi, huomioimatta tilan yhteenlasketussa eläinyksikkömäärässä tuotantokäytön ulkopuolisia eläimiä, jos niiden eläinyksikkömäärä ympäristönsuojelulain liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on enintään 10;
- e) kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kg vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kg vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä;

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävät lupa-asiat ("alempi raja") (A505)

Eläinsuojat tai kalankasvatus

- a) eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 50 ja alle 150 lypsylehmälle, vähintään 100 ja alle 300 lihanaudalle, vähintään 130 ja alle 380 emolehmiä, vähintään 60 hevoselle tai ponille, vähintään 250 uuhelle tai vuohelle, vähintään 100 ja alle 300 täysikasvuiselle emakolle, vähintään 250 ja alle 1 200 lihasialle, vähintään 4 000 ja alle 30 000 munituskanalle tai vähintään 10 000 ja alle 40 000 broilerille;
- b) turkistarha, joka on tarkoitettu vähintään 500 ja alle 2 800 siitosnaarasnäkille tai -hillerille taikka vähintään 250 ja alle 1 400 siitosnaarasketulle tai -supille;
- c) muun kuin a tai b alakohdassa mainitun eläinlajin eläinsuoja tai turkistarha, jonka eläinyksikkömäärä ympäristönsuojelulain liitteen 3 taulukon 1 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 250 ja alle 1 200;
- d) eläinsuoja tai turkistarha, jonka luvanvaraisuus määräytyy ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 11 alakohdan d perusteella ja jonka tuotantoeläimien yhteenlaskettu eläinyksikkömäärä mainitun alakohdan mukaan laskettuna on vähintään sama tai suurempi kuin sen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnettu a tai b alakohdan eläinmäärä tai c kohdan eläinyksikkömäärä, joka eläinsuojassa tai turkistarhassa muodostuu suurimmaksi, huomioiden tilan yhteenlasketussa eläinyksikkömäärässä tuotantokäytön ulkopuolisia eläimiä, jos niiden eläinyksikkömäärä ympäristönsuojelulain liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on enintään 10;

Liitetaulukko A6. Muiden rakennusten palotarkastusten periaatteelliset valvontavälit.

<i>Palotarkastusten ohjeellinen väli</i>		<i>Käyttötarkoitus</i>	<i>6 kk [kpl]</i>	<i>12 kk [kpl]</i>	<i>24 kk [kpl]</i>	<i>36 kk [kpl]</i>	<i>48 kk [kpl]</i>	<i>60 kk [kpl]</i>	<i>96 kk [kpl]</i>	<i>120 kk [kpl]</i>
<i>Toimistot ja työpaikatilat</i>	A600	151								120
<i>Palo- ja pelastustoimen rakennukset</i>	A605	721, 722, 729						60		
<i>Rakennus ei kuulu mihinkään muuhun ryhmään, mutta on kytketty hätäkeskukseen¹⁾</i>	A610							60		
<i>Palo- ja räjähdysvaaralliset tilat</i>	A615									
<i>kylmä jakeluasema, ei rakennuksia</i>						36				
<i>jakeluasemat, esim. liikennemyymälät</i>						36				
<i>Seveso-kohteet ja muut vastaavat</i>	A620									
<i>turvallisuusselvityslaitos</i>				12						
<i>toimintaperiaatelaitos</i>				12						
<i>lupalaitos</i>					24					
<i>ilmoituslaitos</i>						36				
<i>kemikaaliratapihat ja satamien vaarallisten aineiden kentät, maaliikenteen logistiikkakeskukset²⁾</i>				12						

<i>Turvetuotantoalueet</i>	A625		12						
<i>Kulttuurihistoriallinen rakennus³⁾</i>	A630		<i>Tapauskohtainen harkinta (oletus 60 kk)</i>						
<i>Muut rakennukset ja kohteet⁴⁾</i>	A635		60						
<i>Rakennus tyhjillään⁵⁾</i>	A640		60						

1) Esim. automaattisella paloilmotimella varustetut autohallit

2) Kemikaaliraparihoidon, logistiikkakeskusten ja maaliikenneterminaalien valvontaväliä määriteltäessä on huomioitava ainakin toiminnan laajuus ja mahdollisten vaarallisten aineiden osuus tavaravirrasta

3) Kulttuurihistoriallisesti tärkeiden kohteiden määrittelyssä hyödynnetään Museoviraston vuonna 2012 laatimaa Haag-listaa valtakunnallisesti tärkeistä kohteista.

4) Esim. kaivokset, maanalainen rakentaminen. Tähän kategoriaan sisältyy myös yli 8-kerroksiset asuinrakennukset, joissa pelastustoimen toimintaedellytykset ja poistumisturvallisuuden varmistaminen edellyttää muihin asuinrakennuksiin nähden tehokkaampaa valvontaa.

5) Tyhjillään olevien rakennusten tilanne tarkastetaan viiden vuoden välein ottamalla yhteyttä kiinteistön omistajaan. Mikäli kohde on edelleen tyhjillään, ohjeistetaan kiinteistön omistajaa ottamaan yhteyttä, mikäli rakennus otetaan käyttöön. Samalla annetaan yleistä neuvontaa tyhjillään olevan rakennuksen turvallisuuden varmistamiseksi ja tuhopolttojen torjumiseksi. Tyhjillään oleviin rakennuksiin ei tehdä valvontakäyntiä.

